

Ataksija : Osnovne informacije za pacijente

ŠTO JE TO?

Riječ ataksija dolazi iz grčkog i znači "bez reda". Ataksija označava neorganizirane, nespretne pokrete i smetnje ravnoteže. Koordinacija pokreta inače zahtijeva više dijelova živčanog sustava koji će raditi zajedno te u slučaju oštećenja jednog od njih može doći do razvoja ataksije. Vaš liječnik će Vas pregledati kako bi utvrdio ukoliko je ataksija uzrokovana disfunkcijom mozga, leđne moždine ili perifernih živaca. Najčešće područje čija disfunkcija je uzrok ataksije je mali mozak.

KOJI SU SIMPTOMI ATAKSIJE ?

- Otežano održavanje ravnoteže kod stajanja
- Smetnje hoda koje mogu uključivati
  - Hod na široj osnovi
  - Zanošenje ili padanje na jednu stranu
  - Nemogućnost hoda u ravnoj liniji
  - Padovi zbog nestabilnosti
- Nekoordinirani, nespretni pokreti rukama
- Drhtanje (tremor) koje se inače pogoršava kada se poseže za predmetom. Može zahvatiti ruke, noge, glavu ili čak cijelo tijelo.
- Smetnje vida, najčešće dvoslike ili zamagljen vid
- Vrtoglavica

KOJI SU UZROCI?

Ataksija je neurološki znak, simptom, a ne bolest sama po sebi. Različiti su uzroci ataksije :

- Oštećenje mozga zbog tumora, moždanog udara, ozljede glave, infekcije, itd.
- Manjak vitamina, npr. vitamina B1, B12 ili E.
- Izlaganje određenim lijekovima, supstancama i toksinima poput fenitoina, karbamazepina, barbiturata, sedativa, antibiotika, litija, amiodarona i alkohola.
- Autoimuni mehanizmi poput onih zastupljenih u multiploj sklerozii, imunom odgovoru na tumor, upalnom odgovoru moždanih žila i celijakiji.
- Metabolička stanja poput disfunkcije štitne žlijezde ili niskih razina šećera u krvi
- Neurodegenerativne bolesti gdje mozak gubi živčane stanice, poput multiple sistemske atrofije (MSA), spinocerebelarne ataksije (SCA), itd.
- Nasljedni uzroci.

KAKO SE DIJAGNOSTICIRA?

Za dijagnozu ataksije liječnik će uzeti vašu anamnezu uz obiteljsku povijest. Učinit će vam detaljan neurološki pregled i ukoliko je potrebno, uputiti vas na neku od dolje navedenih dijagnostičkih metoda :

- Slikovne studije : moždano oslikavanje korištenjem kompjuterizirane tomografije (CT) ili magnetske rezonance mozga ili kralježnične moždine (MR)
- Ispitivanje uzoraka krvi, urina i cerebrospinalne tekućine
- Mjerenje krvnog tlaka i diureze (učinkovitost mokrenja)
- Pregled srca
- Ispitivanje provodnje živaca i elektromiografija (ENG/EMG)
- Kognitivna i neuropsihološka evaluacija
- Ispitivanje očiju
- Ispitivanje uzoraka krvi za genetske/hereditarne ataksije

MOŽE LI SE ATAKSIJA LIJEČITI?

Liječenje ataksije ovisi o uzroku. Ako je ataksija uzrokovana lijekovima ili toksinima, samo zaustavljanje izlaganja djelatnoj tvari može biti dovoljno za poboljšanje simptoma ataksije. Nadalje, moguće je liječiti pojedine hipovitaminoze, tumore, autoimune uzroke ili metabolička stanja. Neke genetske ataksije mogu se liječiti specifičnim pametnim lijekovima ili vitaminima.

Kada ne postoji specifična terapijska opcija, fizikalna, radna ili logopedska terapija može pomoći u poboljšanju kvalitete života kao i u svakodnevnom funkcioniranju pacijenata sa ataksijom.